

SIMPOZION STIINTIFIC ISRAELO-ROMAN

Yad Vashem, 12-14 ianuarie 1986

I e r u s a l i m

P I N H A S H A I K I S

Eforturile diplomatiei germane de a ingloba Romania in tabara nazista

- vara anului 1940

Aparent, s-ar parea ca Romania s-a alaturat taberei nazisto-fasciste prin libera alegere si dintr-un sentiment de identificare de idei a conducerii si a majoritatii populatiei.

Analizarea documentelor, a corespondentei diplomatice si a activitatii germane in Romania in anii '30 da cu totul o alta imagine. Diplomatia germana a facut eforturi mari, directe si indirecte, pe cale de constringere si presiune, pentru a-si apropia Romania in scopul de a pune stapinire pe economia sa si pentru a o subjugi din punct de vedere politic. Nici poporul si nici cercurile conducatoare nu au primit cu bucurie aceasta "atentie" germana. Insa naziismul nazista a reusit sa-si masoare pasii cu inteligenta, intr-un mod sofisticat, si a actionat cu presiuni directe si indirecte, pas dupa pas, pana ce Romania s-a gasit izolata si fara a avea o alta alternativa, a fost nevoita sa colaboreze economic si politic, iar in cele din urma si militar, cu Germania nazista.

Pentru a intelege care au fost interesele Germaniei in sud-estul Europei si in special in Romania, trebuie luate in considerare citeva fapte fundamentale:

1. Nazuinta de expansiune germana spre rasarit si sud-est nu era noua. De pe timpul lui Bismarck si in primul razboi mondial s-a facut auzita in Germania lozincă "Drang nach Osten", si totdeauna Germania a cautat un moment prielnic pentru a realiza acest vis. In timpul lui Hitler, lucrul a devenit posibil.

2. Din punct de vedere geo-politic, Romania se afla intr-o zona extrem de sensibila, la poarta Balcanilor, pe calea spre Marea Neagra, spre straintori, si in apropierea Uniunii Sovietice, care dupa 1917 a devenit rivala lumii capitaliste si inamicul numarul 1 a nazistilor. In afara de aceasta, Romania era o tara bogata in materii prime, petrol, produse agricole. Toate acestea au dictat guvernului Reich-ului german comportarea si pasii pe care i-a facut.

Infiltrarea Germaniei in viata economica si politica a Romaniei, care a crescut din ce in ce spre sfirsitul anilor '30, acordurile care au fost semnate, punerea in functiune a intregului sistem diplomatic si de informatii, sprijinirea in mod deschis a Garzii de Fier si a elementelor pro-fasciste, ruperea unor parti din teritoriul sau, au dus in cele din urma la acapararea de catre nazisti a tarii. Procesul a inceput la inceputul anilor '30, cind au sosit in Romania agenti, propagandisti, oameni de afaceri germani, pentru a influenta opinia publica si cercurile conducatoare. Un mare ajutor au primit nazistii de la minoritatea germana locala in Romania, care s-a considerat aliata cu nazistii, precum si de la cercurile de dreapta pro-germane, in special Garda de Fier.

Inca de la mijlocul anilor '30 a inceput Germania sa pregateasca pe ascuns planurile sale, ambitiile sale fata de Romania. In 1936, Germania a cerut o asigurare romana, ca nu va permite trecerea fortelor sovietice in caz de conflict armat. Colonelul Gzonke, care s-a aflat in fruntea delegatiei militare, avertiza: "Daca Bucurestiul va respinge atitudinea prieteneasca germana, vor fi nevoiti sa caute alti prieteni."

Cererea de a impiedica trecerea armatei sovietice a fost indreptata si spre G. Bratianu, conducatorul partidului liberal ^{georgist} ~~si al altor partide~~.

Astfel au inceput presiunile germane. Mai intii, ca Romania sa nu permita tranzitul armatei sovietice, dupa aceea cerinta de neutralitate si, in sfirsit, presiunile puternice pentru ca Romania sa adopte o orientare pro-germana.

Dupa acordul de la Munchen, nemtii au devenit mai agresivi fata de Romania. In toamna anului 1939, ambasadorul german la Bucuresti, Fabrizious, a facut cunoscuta nemulțumirea Germaniei fata de politica externa romana, si a lasat sa se inteleaga ca nu este departe "ziua socotelilor". El a dezvaluit ca Germania cunoaste toate manevrele Romaniei in politica sa externa,

ai în curând ea va fi nevoită să revină la ele. "România în situația internațională a anilor '40 nu poate să-și permită să fie un instrument în mâinile puterilor occidentale." Acestea erau cuvintele ambasadorului german. Înainte de izbucnirea războiului, ambasadorul german a acționat cu presiuni grele, pentru ca România să-și declare în mod oficial neutralitatea. Germania era foarte interesată ca România să rămână în afara conflictelor, pentru ca să poată să satisfacă necesitățile Germaniei în alimente și petrol. Neutralitatea ar fi asigurat abținerea și a altor state din sud-estul Europei de a fi angajate în conflict.

Situația României era grea; ea căuta o cale de mijloc spre lumea occidentală. Politiile de aprehensiune a puterilor occidentale față de nazisti, în problema Cehoslovaciei și apoi a Poloniei, atunci când și-au abandonat prietenii, a servit drept semn de avertizare pentru alte state. Cercurile conducătoare românești au început să aibă îndoieli privind valoarea garanțiilor și a acordurilor cu puterile occidentale în fața primejdiei naziste. România și-a continuat legăturile cu țările prietene tradiționale din occident, și a încercat să întărească pactele regionale. În același timp, a căutat drumuri, căi, în special în domeniul economic, pentru a mulțumi pe nemți și a îmbunătăți legăturile cu Germania.

În interiorul țării, în România însăși, avea loc o luptă între forțele democratice și antifasciste care năzuiau să păstreze orientarea spre occident și suveranitatea țării; Cercurile intelectuale au alarmat opinia publică prin adunări de masă și în paginile presei, atrăgându-i atenția față de primejdia pe care o constituie nazismul față de independența și integritatea României. Pe de altă parte, au acționat cercuri pro-germane, reacționare, care au cerut un regim de dictatură fascistă în interior și o orientare spre forțele pactului germano-italian. Germania nazistă devenise un factor de încurajare și sprijin politic și financiar a acestor elemente. Voi aminti numai două dintre ele: Minoritatea germană și Garda de Fier. Minoritatea germană care trăia în spe-

Coloana
a
va

cial în Transilvania a trecut în serviciul Germaniei naziste și a devenit o primejdie pentru România. Germanii locali cereau un statut special și se bucurau de ajutorul nazistilor. În iulie 1940, reprezentantul lor devenise membru în guvernul român și avea grija de interesele lor și ale Germaniei.

Garda de Fier - organizație cu caracter fascist - și-a întărit activitatea spre sfârșitul anilor '30. Unele guverne românești au făcut eforturi, nu întotdeauna până la capăt, nu totdeauna destul de ferme, pentru a înfrina activitatea legionară și pentru a restringe influența germană. Cîtiva dintre conducătorii români au plătit pentru asta cu viața. *Duce, Călinescu, Șorogean*

Doresc să notez că germanii nu au văzut în Garda de Fier o mișcare serioasă, nu o ideologie, plan de acțiune și fără a avea în fruntea ei personalități capabile să conducă un stat; însă legionarii erau un instrument confortabil pentru a amenința regimul și pentru a trezi dezordini, teroare și pentru a exercita presiuni asupra cercurilor guvernamentale de a adopta o poziție radicală pro-germană.

F. nuantat, directiv

Germania a exploatat legăturile sale economice cu România pentru a pune stăpînire pe economia română și pe stat. Aceste legături economice existau încă de la începutul anilor '30. Criza economică care a lovit Europa, a lovit foarte mult și în economia română. Regresul economic internațional a dus aproape la paralizarea activității economice, la obținerea de capitaluri din Occident. Îndreptarea de capitaluri din Occident spre România a încetat aproape cu totul, iar exportul român de petrol și produse agricole a avut foarte mult de suferit. Germania, care se refăcea din punct de vedere economic și care ducea o politică de refacere și reînarmare, avea nevoie de materii prime și de alimente pe care România putea să le asigure. Și astfel Germania devine cea mai mare piață de desfacere pentru exportul român. Planurile germane nu erau dezinteresate. De la început ei au planificat și au executat legături economice și acorduri economice cu scopul de a pune stăpî-

...legăturile economice purtau în ele simbul viitor-
... În luna martie 1940 au fost semnate acorduri de export
... ~~... și ...~~ Căil Făkt, care acorda o
... în schimbul livrării de
... economiei ro-
... produsul și cota de schimb a
... De ce a
... este vorba legături economice între sta-
... a continuat crezând că prin
... Germania, care la rândul ei va asi-
... integritatea României. Aceste acorduri au deschis calea
... exportului român și a controlului asupra vieții
... Germania a știut să exploateze legăturile comercia-
... în România, prinsă între presiuni și
... România a renunțat pas după pas pe plan
...

mașină
1939
Acordul
economic

... la presiuni po-
... an decisiv și tragic pentru poporul român,
... În acest an România a găsit cu pasi mari spre tabara nasis-
... să se alăture forțelor pactu-
...

... era clar la sfîrșitul anului
1939 că România nu poate să se aștepte la un ajutor din partea lor, în cazul
...
... constituiau o forță care putea
... se apropiu foarte
... a carei desnoda-
... în acest mod poate fi
... și guvernele

Tabla

este colaborarea. La 27 iunie 1940, atunci cind a avut loc capitularea Franței, alături de speranța română, a căzut și ultimul rest de speranță română într-un ajutor din Occident. Regele a înțeles că în situația care s-a creat este necesară o politică realista, conform noilor condiții, și a format un nou guvern. La 4 iulie 1940 a luat ființă guvernul pro-german al lui Gheorghe G. Cantacuzescu. Pentru a satisface dorințele germane și guvernul său, a întreprins acțiuni care au întărit caracterul reacționar al regimului. Au început persecuțiile și arestările de personalități cunoscute ca anti-germane sau comuniste. Au fost ridicate tabere de arest și sute de oameni au fost arestați. Apropierea de naștii și-a găsit expresia și în politica antisemită pe care a adoptat-o noul guvern, devenind politica oficială a regimului. Elemente antisemite nu lipseau în România nici înainte. Partidele tradiționale erau cunoscute prin atitudinea lor dușmănoasă față de evrei, fără ca mai arătau de mișcările lui Goga și Cuză, sau de Garda de Fier. Însă de data aceasta, după exemplul naștii, guvernul trece la legiferarea de legi care lezează și restrâng drepturile evreilor, acționându-i în afara legii. Această a constituit un preț ieftin pe care guvernul era gata să-l plătească din proprie voință, pentru apropierea de Germania nazistă.

În vara anului 1940 România se găsește într-o izolare totală. Vecinele sale, Ungaria și Bulgaria plănuiesc să rupă teritorii de pe pământul României. Guvernele românești au făcut eforturi mari pentru a împiedica pierderea teritoriilor, iar România a mers din ce în ce spre concenții economice și politice: a părăsit Liga Națiunilor, a anulat alianța cu Franța și cu Anglia și a declarat în mod public că dorește să colaboreze cu Germania. Toate acestea pentru a-și asigura integritatea sa.

Toată această acțiune a ajutat. Planurile Germaniei erau altele. Germania nu a stat de partea României în momentul危机的 în fața ultimatumului sovietic și nici nu a sprijinit-o contra cererilor Ungariei și Bulgariei, pe care chiar le-a încurajat în pretențiile lor. Era mai ușor Germaniei să pună stăpînire

pe o Română care nu era alba, iar Germania nu vedea în România un aliat, ci un instrument care vine cu necesitatea intereselor sale, miza de materii prime, de petrol, de putere apăsătoare și de forță de muncă. Aceasta și-a pus în ex-
presie după cumodă fiind România n-a aflat izolată în fața cererilor teritoria-
le din Balcani și din Occident. Germania într-un mod cinic nu numai că nu i-a
acordat ajutor, ci a acționat toate aparatele sale pentru a-și satisface in-
teresele proprii, "convincând" România să cedeze teritoriul vecin pentru pantra-
rea Hitler în regiune.

Acest lucru n-a costat decât eforturi mari, așa cum vom vedea în urma-
toarele evenimente: ofensiva sovietică pentru anexarea Basarabiei și Bucovinei
de nord și centrului Ungariei și alia Bulgariei.

Neputințele mari și manevrările folosite de națiuni pentru obținerea accep-
țiilor lor pot fi observate în două cazuri tragice din istoria României din pe-
riodă cel mai de al doilea război mondial: pierderea Basarabiei și a Bucovinei
de nord și a nordului Transilvaniei.

La 23 iulie 1940, la o zi după capitularea Franței pe frontul de apas,
Hitler a cerut pe ambasadorul german la Moscova ca "soluționarea proble-
mei Basarabiei să sufere întârziere. Guvernul sovietic a hotărât să se folo-
sească de forța dacă nu va primi teritoriile pe oâi pashice." Unirea Sovie-
tică a hotărât că în situația internațională care s-a creat trebuie să pună
simul pe se se poate afla timp oit se poate.

Germania a primit comunicatul cu sentimente amestecate. Ea n-a temut că
încheierea unui război în Balcani ar putea să lovească în posibilitatea ex-
ploatarea resurselor naturale și a petrolului român și să încurce planurile
sale agresive de viitor. De aceea, fiind a aflat despre cerințele Uniunii
Sovietice de a primi teritorii românești, era gata la orice pentru a încheia
cu repenținare și în liniște conflictul. Ea era gata pentru concenții roma-
nești asupra teritoriilor cerute de sovietici.

La 23 iulie 1940 ambasadorul german la Moscova, Schulenberg raporta minis-

trului de externe la Berlin ca Rusia a hotarit sa anexeze teritoriile romanesti cu orice pret si amenanta din partea germana nu numai sa nu se impotriveasca la aceste cerinte, dar cerea si sprijin in fata autoritatilor romanesti. Uniunea Sovietica va face totul pentru ~~a proteja~~ interesele germane in Romania. Uniunea Sovietica avea cunostinta de interesele economice ale Germaniei si de forta de influenta germana asupra Romaniei. Germania se temea ca un atac sovietic asupra Romaniei ar putea sa se incheie cu cucerirea intregului teritoriu roman si cu pierderea surselor de livrari si petrol atat de vitale Germaniei, in special din cauza blocadei maritime britanice.

Nu este pentru prima data cind Uniunea Sovietica a ridicat problema Basarabiei. Intr-un memoriu secret, trimis de ministrul de externe german lui Hitler, se aminteste de un articol din protocolul acordului intre Rusia si Germania de la 23 august 1939, in problema politicii germane in sud-estul Europei. Din acest articol reiese ca in acele tratative, Uniunea Sovietica a ridicat problema Basarabiei, insa Germania nu a reactionat direct, ci doar a subliniat in fata sovieticilor ca nu are nici un fel de interese teritoriale in aceasta parte a lumii. La 26 iunie 1940, intr-un mesaj de raspuns al ministrului de externe german catre Molotov, Germania repeta obligatia asumata in acord, nu numai ca nu are interes in problema Basarabiei, ci isi exprima doar temerile pentru soarta germanilor care locuiesc acolo.

In ceea ce priveste Bucovina, subiectul era nou, arata Ribentropp, si adauga ca "Germania este foarte interesata ca Romania sa nu devina ~~o~~ ^{un teren} de lupta. Guvernul Reich-ului este de parere ca acest lucru poate fi solutionat in spiritul acordului de la Moscova, pe cai pasnice. Guvernul german este gata sa "sfatuiesca" Romania ca sa dea dovada de moderatie si sa dea curs cererilor Uniunii Sovietice." In aceeaasi zi, Shulemberg transmite ministrului de externe intr-o telegrama, pretentiile lui Molotov privind importanta Bucovinei

Pactul
aditional
Secret

de nord pentru securitatea si economia Uniunii Sovietice, si ca o despagubire pentru daunele si pierderile Rusiei in decursul celor 22 de ani de stapinire romaneasca asupra teritoriului dintre Prut si Nistru.

Germania intelesese ca trebuia sa actioneze de urgenta pentru a "convinge" Romania sa renunta la teritoriile sale si sa se retraga de pe teritoriile cede-
rute de sovietici. Germanii stiau ca nu este o treaba usoara si ca in Romania
va exista o rezistenta mare. La 27 ^{ianuarie} 1940, Fabrizious, ambasadorul ger-
man la Bucuresti, a trimis o telegrama urgenta la Berlin: "I-am aratat ultima-
tumul sovietic, insa Regele pretinde in fata mea ca la intalnirea cu
Goering la Berghoff, a inteles din spusele sale ca Germania va veni in ajuto-
rul sau in caz de criza, si acum el vine sa ceara ajutorul Germaniei, nu ajutor
militar, ci nu cere ca Germania sa-si exercite influenta sa asupra Uniunii
Sovietice."

Poporul se despartise cu dirzenie la cererile sovietice si este gata
sa-si apere cu arma in mina pamintul. Cererea Regelui ca Germania sa influen-
teze Ungaria si Bulgaria de a se abtine de la presiuni si amenintari terito-
riale asupra sa.

Intre Moscova si Berlin functiona un serviciu de telegrame si de asemenea
intre Berlin si Bucuresti. Fabrizious a primit ordin sa actioneze de urgenta
pentru a provoca concesii romanesti catre rusi. Germanii erau constienti de
mindria si dirzenia romaneasca cind este vorba de paminturile patriei. Ei nu
s-au multumit cu o activitate diplomatica obisnuita. Cu citeva zile inainte
de aceasta, au trimis la Bucuresti pe von Killinger pentru a pregati tere-
nul si a actiona in vederea satisfacerii cererilor Uniunii Sovietice si pen-
tru a asigura interesele germane in regiune. La 30 iulie 1940, von Killinger
raporteaza Berlinului despre situatie. In Romania, el are un numar de intil-
niri cu germanii, cu factori de seama din cercurile guvernatoare, cu coman-
dantul politiei de securitate, cu ministrul de interne si cu Regele. Toti

interlocutorii sai fac auzite aceleasi explicatii: Romania si-a declarat neutralitatea conform cererii germane si satisface cerintele germane in alimente, petrol. De aceea cere ajutor german impotriva dusmanilor sai. Von Killinger arata ca Romania nu are posibilitatea de a pune conditii rusilor si propune, spre binele Romaniei, retragerea de pe teritoriile cerute.

Regele, in special, si-a mentinut pozitia: "Nu avem posibilitatea sa primim ultimatum-ul sovietic. Stiu ca razboiul va fi greu. Ma rog numai ca Ungaria si Bulgaria sa nu ne atace din spate." Regele s-a adresat lui von Killinger cu rugamintea: "Va rog, cautati pe ministrul de externe si pe Fuhrer. Vorbiti-le! Incercati sa-i convingeti sa actioneze, sa faca uz de influenta lor asupra ungarilor si a bulgarilor sa se abtina de la un atac." Regele cerea aceasta in numele fidelitatii fata de nati, in schimbul petrolului care "curge spre voi in tot timpul razboiului." Regele a tinut un discurs stralucitor. A analizat in fata lui von Killinger situatia internationala, a amintit de miscarea pan-slava si de primejdia comunismului. Uniunea Sovietica, daca se va extinde, ar putea sa primejduiasca interesele economice ale Germaniei. Regele a mobilizat toate explicatiile care credea ca vor putea sa convinga pe germani. Von Killinger a raspuns Regelui ca intelege pozitia sa, ca militar. Dar aici este vorba de politica. In politica nu exista considerente de mindrie, de dreptate, de curaj, ci considerentele celui puternic in fata unui slab. "Nu pun la indoiala capacitatea de sacrificiu, insa si cel mai bun soldat nu are valoare fara armament modern, iar armata rusa este o armata mare si puternica. Intr-un razboi cu aceasta armata veti pierde nu numai Basarabia si Bucovina, ci mult mai mult. Economia va fi paralizata, sursele de petrol vor fi distruse si noi vom suferi din cauza aceasta. De aceea va propun sa dati borna cererilor sovietice."

Regele nu s-a lasat convins nici de data aceasta si a raspuns: "Nu pot. Va rog, intoarceati-va imediat in Germania. Discutati cu Ribentropp, cu Hitler

inceapa cit de curind.

La 16 august 1940 inceput desbaterile intre reprezentantii partilor, din partea romana, Valer Pop. Delegatia romana a propus un schimb de teritorii, si ungurii au cerut o renuntare romana la teritorii mari, in Transilvania. Desbaterile au continuat timp de o saptamina si nu au dus la nici un fel de rezultat. Delegatia ungara nu era gata la nici un fel de compromis. Reprezentantii germani nu au intervenit in mod deschis in cursul tratativelor, insa destul de repede s-a clarificat ca de fapt lucrurile au fost transate dinainte.

Neamtii luaseră in considerare ca reprezentantii celor doua parti vor da dovada de incapetinare, fara a ajunge la un compromis, si atunci Germania va apara ca arbitru, a carui decizie va obliga ambele parti. Sint unii care cred ca si ungurii aveau despre acest scenariu.

La 15 Iulie 1940, Hitler a trimis un mesaj lung, amenintator, regelui Carol al II-lea, cu un continut interesant si care cuprindea doua cerinte: trebuia sa se alature liniei politice a Reich-ului si sa faca concesii Ungariei. Hitler a inceput printr-o trecere in revista generala a politicii romanesti in ultimii ani, felicitandu-l pe rege ca doreste sa se alature Reich-ului si politicii sale. El nu uita sa-i aminteasca ca in trecut, Romania a dat dovada de o atitudine dusmanoasa fata de Germania, si in noile imprejurari il sfatuiesc sa adopte o "politica curajoasa". E adevarat ca se cere regelui o jertfa, insa acest lucru va duce la stabilitate in regiune si in Romania. Fuhrer-ul trece de la un limbaj moale la un limbaj amenintator, el avertizeaza ca Germania nu va mai suferi manevre si poi intortocheate din partea Romaniei. Altfel de pasi ar putea duce, mai devreme sau mai tarziu, poate chiar intr-un timp scurt, la sfarsitul Romaniei. In ceea ce priveste cererile Ungariei, Hitler isi exprima parerea ca doreste ca aceste state sa-si rezolve problemele intre ele. Germania nu cauta nici un fel de sistin

-guri strategice, însă nu este un secret ca Ungaria și Bulgaria sunt prietene ale Germaniei, de mult timp - adauga Hitler. Guvernul roman era constient de seriozitatea situatiei, și a încercat să meargă pe călea tergiversarilor, împiedicării unor dezbateri și de tratative prelungite. Voi trece în revista câteva din fazele acestei crize:

La 16 iulie 1940, pentru a modera presiunile germane în privința tratativelor cerute de Ungaria, primul ministru Cigurtu trimite un mesaj personal lui Goering. Guvernul roman se obliga să dubleze cantitatea de petrol livrată Germaniei și să mărească cu mult cantitățile de alimente trimise Reich-ului.

Cauzele sprijinului german fata de cererile Ungariei sunt de natura atât politica, cât și militara. Prin sprijinul fata de Ungaria și Bulgaria, își asigura prietenia a două state, precum și o bază în regiune. Prin nemulțumirile romane fata de vecinele sale, se crea o situație de dușmanie și tensiune, pe care Germania putea să le folosească prin asmutirea unuia asupra celuilalt, pentru propriile sale interese. O Românie redusă și izolată, inconjurată de dușmani, nu constituie o primejdie militara și devine foarte maleabilă fata de planurile de acaparare germane. Germanii au luat în considerare ca guvernul care va renunța la Transilvania, sau la o parte din ea, va fi considerat de către poporul său ca un guvern trădător, și atunci va fi mai ușor să se amestece în afacerile sale.

Atunci când știrea despre tratative a ajuns în România, ea a trezit valuri de rezistență și minie în orașele Transilvaniei, în București și în provincie. Cercul conducător din Germania și Italia au fost surprinse de reacția poporului la știrea că României i se cer din nou concesii teritoriale.

Conducătorii nazisti, obosiți de încercările de convingere, văzând că nu duc la nici un fel de rezultat, și pe de altă parte de rezistență pe care a trezit-o știrea în România, au trecut la o altă soluție: au chemat la un arbitraj, care de fapt era un dictat. Ei au dat citire unei sentințe care tre-

buia executata fara drept de apel. Dictatul de la Viena, prin care Romania pierdea nordul Transilvaniei, a fost primit in Romania cu sentimente de amaraciune, deziluzie si rezistenta. Guvernul regal a fost acuzat de tradare, toate paturile populare au protestat, si chiar in cercurile militare a provocat o mare amaraciune.

Se crease o situatie aproape revolutionara, si aceasta situatie a fost bine exploatata de catre trimisii nazistilor si a cercurilor pro-fasciste. Germania nu-si incheiase planurile in privinta Romaniei. Sub influenta cercurilor reactionare si in special a Garzii de Fier, conducerea nazista a hotarit sa duca la detronarea regelui, pentru a pune baza unui regim fascist. Germania a mobilizat in acest scop doua personalitati care, in ciuda rivalitatii dintre ele, puteau servi interesele germane: pe Horia Sima si pe generalul Antonescu. Cu ajutorul lor, va continua Germania sa completeze planul de subjungere completa a Romaniei, pentru intemeierea unui regim dictatorial fascist, pentru legarea Romaniei la caruta fascista.

B i b l i o g r a f i e

- UNO
- Akten zur Deutschen Auswertigen Politik, Frankfurt, 1963, vol.X.
- A. Billgruber, Hitler, König Carl und Marschall Antonescu, Wiesbaden, 1954.
- B. Brănișteanu, Jurnal 1943-1944, ms., Arhiva Yad Vashem, O-11/77.
- L. Pătrășcanu, Sub treidictaturi, ed.IV, Bucuresti, 1946.
- Gh. Buzatu, Al doilea razboi mondial al României, Iași, 1981.
- Gh. Dima, Cronica unui român in veacul XX
- Titu Georgeescu, Nicolae Iorga impotriva hitlerismului, Bucuresti
- A. Simion, Regimul politic in România in perioada septembrie 1940 - ianuarie 1941, Cluj - Napoca, 1976.
- Al. Gh. Savu, Dictatura regală, București, 1970.
- I. Popescu - Puturi, La Roumanie pendant la II-eme Guerre Mondiale, Bucuresti, 1964.
- G. Ciach, Diario, I.

- Doreste completarea documentatiei românești
 - de care nu a beneficiat decât din citate din cărțile
 lui Al. Gh. Savu, Simion, Puturi)